

РЕЦЕНЗІЇ**РЕЦЕНЗІЯ****на навчальний посібник «Митне право України»¹**

Вихід у світ кожного підручника, навчального посібника з митного права України не залишається непоміченим як з боку науковців, практиків, так і студентів, на яких він у першу чергу розрахований. Причин тому кілька, і всі вони відомі. Це і надзвичайна динамічність законодавства, яка дестабілізує ситуацію в науці та навчальному процесі, позбавляючи можливості випустити актуальну на тривалий час класичну настільну книгу майбутнього митника, і проблеми організаційного характеру, які спіткають вітчизняну митну систему вже протягом більш ніж двадцяти років. Крім того, комплексність сфери митної справи, а разом з тим і митного права України, спричиняє різниці поглядів науковців та практиків на цю галузь права та наголосів на різних аспектах митно-правових проблем. Іншими словами, кожен автор бачить митне право по-своєму, що в принципі є позитивним для розвитку науки, однак негативно позначається на навчальному процесі, дезорієнтуючи студентів, які лише починають вивчати відповідну навчальну дисципліну та формувати власний погляд на ті чи інші її питання.

Однією зі спроб висвітлити основні класичні питання митного права України є навчальний посібник «Митне право України» під редакцією Л.М. Дорофєєвої, М.М. Ясевича. Він є одним із перших підручників, випущених після набуття чинності Митним кодексом України 2012 року.

Змістовне наповнення, яке охопило головні найважливіші аспекти митного права, вдала логічна побудова, доступність та лаконічність викладення матеріалу рецензованого підручника безумовно стане запорукою його популярності серед студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться та вивчає проблеми митного права України.

Необхідно звернути увагу, що рецензований посібник складений за вимогами кредитно-модульної системи і містить короткий виклад тем лекцій, тематику семінарських занять та методичні рекомендації з підготовки до них, тестові завдання для модульного контролю та перелік рекомендованої літератури, тобто відповідає навчальній програмі з дисципліни «Митне право України», яка викладається в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет». Тим не менш, даний посібник є корисним і для студентів юридичних та економічних вузів, аспірантів, викладачів, практичних робітників органів доходів і зборів (митних органів), а також для всіх зацікавлених аспектами зовнішньоекономічної діяльності.

Однак, як і будь-яка творча, наукова робота, рецензований навчальний посібник не позбавлений деяких недоробок, неточностей. Так, у змісті посібника (стор. 3) модуль II має назву «Правоохоронний аспект діяльності органів доходів і зборів» і на цій же сторінці тема № 11 вже називається «Правоохоронна діяльність митних органів», а повинно бути «Правоохоронна діяльність органів

---

¹ Дорофєєва Л.М. Митне право України: навчальний посібник / Л.М. Дорофєєва, М.М. Ясевич. – Ужгород: ПП Бреза, 2014. – 268 с.

доходів і зборів». Незважаючи на те, що з 1 березня Міністерство доходів і зборів України ліквідовано і відновлена діяльність Державної митної служби України — відповідні зміни до цього часу не внесені в Митний кодекс України і тому є цілком виправданим оперування авторами в тексті посібника поняттям «органи доходів і зборів».

В митному праві відносно митного оформлення вже існує усталена точка зору щодо стадій оформлення, якими є попередні операції, тимчасове зберігання та декларування. Нажаль, в посібнику у темі № 4 «Митне оформлення» розглядається лише основна стадія митного оформлення — декларування. Інші стадії висвітлені у темі № 6 «Переміщення і пропуск товарів».

Неможливо погодитись із назвою теми № 7 «Митна вартість товарів» (стор. 91), до якої включені питання, які стосуються країни походження товару, особливостей її визначення, документам, які підтверджують країну походження товару. Це зовсім самостійна частина митної справи, як і митна вартість та методи її визначення, як і українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. В крайньому випадку назва цієї теми повинна бути «Країна походження товару, митна вартість товару».

В темі № 8 «Митні платежі» основний акцент вивчення зроблений на мито, але недостатньо висвітлено, що крім мита до митних платежів входять акцизний податок і ПДВ із ввезених на митну територію України товарів та які саме товари обкладаються акцизним податком та ПДВ при ввезенні на митну територію України, що є базою для такого оподаткування.

Темі № 12 «Види порушень митних правил» присвячено найбільше сторінок (стор. 154-171), що обумовлюється обсягом нормативного матеріалу, присвяченого видам порушень митних правил. Але посібник тільки б виграв, якщо автори хоча б коротенько охарактеризували склад кожного виду порушення митних правил (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона, суб'єкт).

Виходячи із заданої кількості навчальних годин, на нашу думку, було б доцільним перерозподілити навантаження до семінарського заняття № 2 «Митний контроль та митне оформлення» (стор. 242-243) та виділити окреме заняття для питань, які стосуються механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Зазначені зауваження жодним чином не знижують загальне позитивне враження від рецензованої роботи, в якій вдало підібрана нормативна і бібліографічна основа. Рецензований посібник є завершеним творчим доробком, який виконаний на достатньому науково-практичному рівні і, беззаперечно, буде корисним для тих, хто цікавиться сучасним митним правом в контексті оновлення українського митного законодавства та практики його застосування .

**Мищенко І. В., к.ю.н., доцент, доцент кафедри
морського та митного права НУ «ОЮА» ;
Прокопенко В. В., к.ю.н., доцент, доцент
кафедри морського та митного права НУ «ОЮА»**

